

Bài 24 TIÊU HOÁ VÀ CÁC CƠ QUAN TIÊU HOÁ

I - Thức ăn và sự tiêu hoá

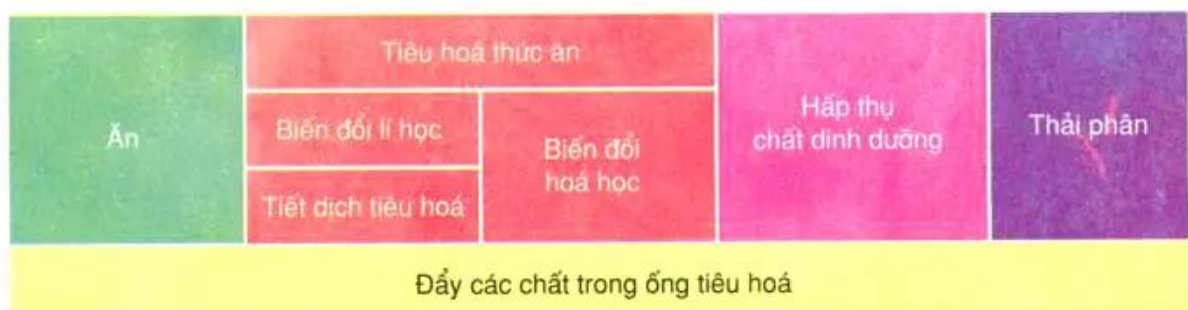
■ Từ xa xưa, con người đã hiểu rằng :

- Ăn uống cũng cần như thở.
- Người ta có thể nhịn ăn (vài tuần) lâu hơn nhịn thở (3 phút), nhưng không thể không ăn mà sống được.

Thức ăn dù đã được nấu nướng, chế biến cũng vẫn còn rất "thô" so với tiêu chuẩn hấp thụ của cơ thể người. Bởi vậy cần phải có hoạt động tiêu hoá (hình 24-1→2).

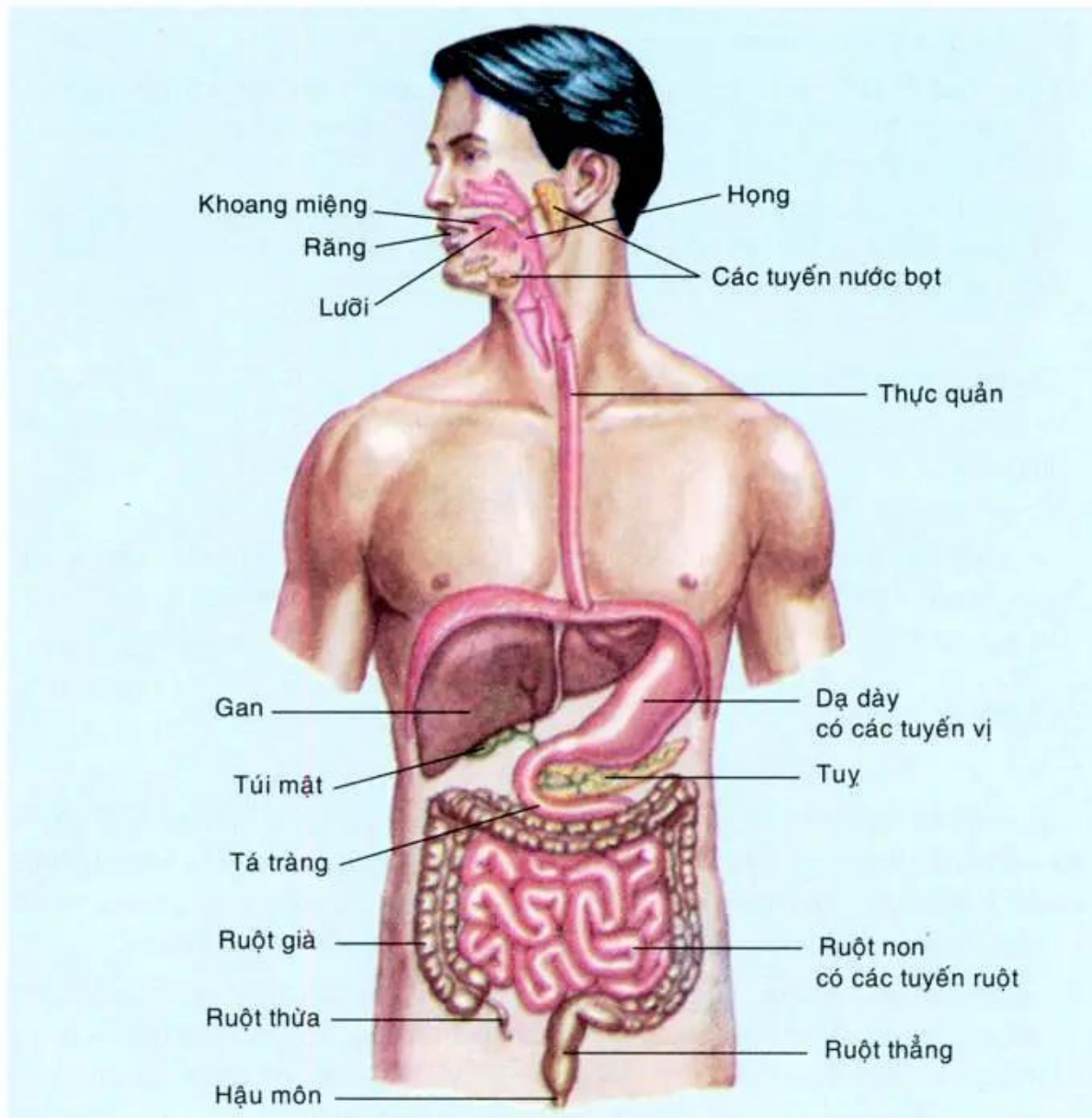
Hình 24-1. Sơ đồ khái quát về thức ăn và các hoạt động chủ yếu của quá trình tiêu hoá

Hình 24-2. Sơ đồ khái quát về các hoạt động của quá trình tiêu hoá

- ▼ - Các chất nào trong thức ăn không bị biến đổi về mặt hoá học qua quá trình tiêu hoá ?
- Các chất nào trong thức ăn được biến đổi về mặt hoá học qua quá trình tiêu hoá ?
- Quá trình tiêu hoá gồm những hoạt động nào ?

II - Các cơ quan tiêu hoá (hình 24-3)

Hình 24-3. Sơ đồ các cơ quan trong hệ tiêu hoá của cơ thể người

- ▼ Quan sát và liệt kê các cơ quan tiêu hoá ở hình 24-3 vào các cột tương ứng ở bảng 24.

Bảng 24. Các cơ quan trong ống tiêu hoá và các tuyến tiêu hoá

Các cơ quan trong ống tiêu hoá	Các tuyến tiêu hoá

Quá trình tiêu hoá được thực hiện nhờ hoạt động của các cơ quan trong ống tiêu hoá và các tuyến tiêu hoá.

Quá trình tiêu hoá bao gồm các hoạt động : ăn và uống, vận chuyển thức ăn trong ống tiêu hoá, tiêu hoá thức ăn, hấp thụ các chất dinh dưỡng, thải phân.

Hoạt động tiêu hoá thực chất là biến đổi thức ăn thành các chất dinh dưỡng mà cơ thể có thể hấp thụ được qua thành ruột và thải bỏ các chất thừa không thể hấp thụ được.

Câu hỏi và bài tập

1. Các chất trong thức ăn có thể được phân nhóm như thế nào ? Nêu đặc điểm của mỗi nhóm.
2. Vai trò của tiêu hoá đối với cơ thể người là gì ?
3. Các chất cần cho cơ thể như nước, muối khoáng, các loại vitamin khi vào cơ thể theo đường tiêu hoá thì cần phải qua những hoạt động nào của hệ tiêu hoá ? Cơ thể người có thể nhận các chất này theo con đường nào khác không ?

Em có biết ?

Sự ra đời của ý tưởng về tiêu hoá hoá học

Reômua (Reaumur) (1683 - 1757), Nhà tự nhiên học và vật lý học người Pháp là người đầu tiên thực hiện một thí nghiệm nghiên cứu về sự tiêu hoá. Thí nghiệm được tiến hành trên một con chim săn mồi, một loài chim có khả năng nôn ra khỏi mỏ tất cả những gì mà nó đã nuốt vào nhưng da dày của nó không tiêu hoá được.

Ông chuẩn bị cho con chim bữa ăn đầu tiên một miếng thịt để trong một ống sắt nhỏ hơn 2 đầu. Con chim đã ăn bữa ăn đó và rồi lại nôn ống sắt ra. Ống sắt vẫn tròn nguyên, không hề có một dấu hiệu hao mòn nào, nhưng miếng thịt thì bị hao đi khoảng 1/4, phần còn lại như được bao bởi một lớp bột nhão có lẽ từ phần thịt đã bị tiêu hoá.

Sau đó, chính kết quả thí nghiệm này đã làm nảy sinh ý tưởng cần đi sâu nghiên cứu về sự tiêu hoá hoá học của các Nhà sinh lý học.